

PANDEMi SONRASI TARIMSAL EKONOMİNİN YÖNÜ

**Prof. Dr. Erdoğan GÜNEŞ,
Ankara Üniversitesi**

21.Yüzyılda Tarımı/Gıdaya Yönelik Gelişmeler

1. Üretim şokları, iklim değişikliği ve salgın hastalıklar, küresel krizler (DOĞAL ETKENLER)
2. Artan nüfus, talep artışı, talep yapısındaki değişim, bölgesel hareketlilik ve sosyal olaylar (SOSYAL ETKENLER)
3. Biyoyakıt üretiminin artması sürecinde tarım ürünlerine talep artışı (EKONOMİ)
4. Artan işletme/kaynak, girdi ve taşıma maliyetleri EKONOMİK ETKENLER)
5. Teknolojik gelişmeler ve yatırım talebi gereksinimi, (TEKNOLOJİK ETKENLER)
6. Dış ticaret politikası ve uygulamaları (teşvik, sınırlama ve yerelleşme hareketliliği) (POLİTİK ETKİLER)

Enerji,
finans, çevre
ve gıda
krizleri

Etkin olmayan
kaynak
kullanımı, gıda
fiyat artışları,
beslenme
sorunları ve
piyasa
istikrarsızlıkları

SORUNLAR/ ÇÖZÜMLEME ÖNCELİKLERİ

- 21. yüzyılda tarım, gıda, su ve enerji ön planda. (GÜÇLÜ ÜLKELER BAŞARILI)
- Kentleşme ve tarım üretimi sorunsalı.
- Artan talebe bağlı olarak arz güvenliği, açlık, Yoksulluk, artan fiyatlar..
- Tarımda sürdürülebilirlik ve çevresel faktörlerin etkisi
- Tarımsal politika uygulamalarındaki değişimler, tarımda yeterlilik ve savunma sistemleri oluşturulması
- Tarımda rekabetçiliğin yerelleşmeye evrilmesi, ekonomik ve sosyal boyutlu bakışların egemenliği
- Tarım-gıda bütünleşmesi ve gelecek kaygılarına yönelik politikalar ve uygulamalar
- Gıda-Tarım değer zinciri etkinliği ve israf/kayıpla mücadele senaryoları

KRİZ ORTAMINDA GELİŞMELER

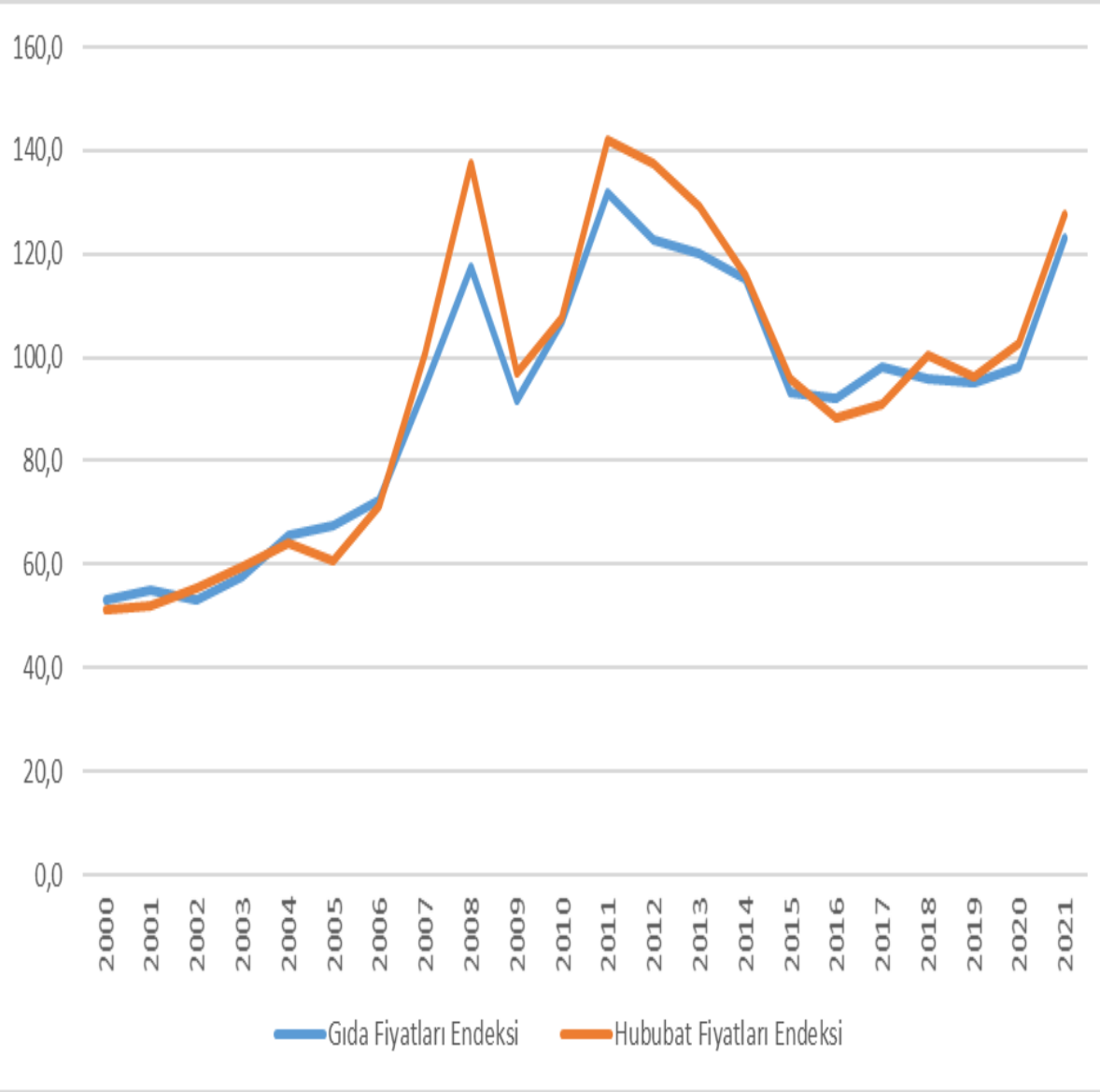
- Ülkelerin gıda üretiminde kendine yeterlilik politikalarını öne çıkartmaları (**KÜRESEL DÜŞÜNMEYEN YERELLEŞMEYE=GIDA EGEMENLİĞİ HEDEFİ**)
- Nüfus ve tarımsal ürün/gıda ürünü hareketliliğinde azalma/durma (**DTÖ KURUMSALLIĞI TARTIŞMALI**),
- Belirsizlik ortamı/istikrarsızlıklar=**KONTROL EDİLEMİYEN FAKTÖRLER& ARZ/TALEP DENGESİZLİĞİNİN OLUMSUZ ETKİLERİ**
- Küresel büyüme tahminlerinde güncelleşmeler/salgının seyrinin buna neden oluşması

KRİZ ORTAMINDA GELİŞMELER

- Arz talep azalması ile gelir azalması, işsizlik artışı, gelir dengesizliği artışı, artan yoksulluk, açlık ve yetersiz beslenme
- 21. yüzyıl krizlerinin en etkili yönü; artan maliyetler ve tarım/gıda fiyatları
- Kaynakların etkin kullanım ve önlem alma arayış ve anlayışının yaygınlaşması
- Hükümetlerin politika ve uygulamalarda toplumsal sorumluluk arayışı beklentileri yardımıyla başarıya ulaşma tercihini de kullanmaları
- Çevre koruma önlemleri yoluyla doğanın/tarımın sürdürülebilirliğini sağlama yaklaşımları

Dünya Gıda Fiyatları ve Hububat Fiyatları Endeksi (2014-2016=100)

Kaynak: FAO Food Price Index. Web sitesi: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>. Erişim Tarihi: 18.10.2021

- Ülkeler Ulusal Stoklarını Güvence için artırıyor..
- Tarım piyasalarında kamu kesimleri alıcı olarak yoğun şekilde görülüyor.
- Küresel piyasalarda kuraklık ve diğer olumsuz hava koşulları (iklim değişikliği) hububat üretim beklentilerini azaltıyor.
- Artan korumacılık ve ihracat sınırlamaları ve stok artışı ile fiyatlardaki yükseliş..
- Maliyet artışı ile üretimin sürdürülebilir geleceğinde tehlike çanları....
- Risk yönetişimi ve çoklu faktör etkilerinin sürekli değerlendirilmesi
- Tahıl başta olmak üzere temel ürünlerde anlık fiyat hareketliliği takip ve etkin düzenleme ve planlamalarla riskin minimizasyonu sağlama, yurt içine taraflar arası koordinasyon toplantılarıyla çalışmaların devamlılığı (ORTAK AKIL ve KATILIMCILIK)

**BAZI
GÖSTERGELERLE
PANDEMİ
DÖNEMİNDE
TÜRKİYE TARIMI**

Göstergeler	2018-19	2019-20	2020-21
Tarımsal Büyüme (%)	3,3	5,9	4,7
Tarımsal GSYH (%)	6,6	4,0	3,6
Tarımsal İstihdam (1.000 Kişi)	4.525	4.527	4.806
Tarımsal istihdam oranı (%)	17,7	17,3	17,3
Dış Ticaret Dengesi (Milyar TL)	3.873	2.408	2.297
Bitkisel üretim	-3.573	-2.571	-2.532
Hayvansal Üretim	-139	-63	-45
Gıda ve İçecek	7.098	4.783	4.450

SONUÇ YERİNE: KRİZİN TARIMSAL EKONOMİYE YÖNELİMLERİ

- **Toprak güvenliğini** koruma ve geliştirme, kırsal nüfus hareketliliğini kontrol...Tarım arazilerinin planlanmasına yönelik öncelikler stratejileri
- Tarım ürünleri **kayıp ve israflarında** önlemler
- **Üretici-tüketici değer ve tedarik zincirinde farklı arayış modelleri** (Yerel örgütlerin tarımsal alanda faaliyetleri, kooperatiflerin etkinliği, kooperatif yapılanmada yeni arayışlar.....) (Toplum destekli tarım vd.)
- **Emek yoğunundan teknoloji yoğun üretim arayışları** (Akıllı tarım teknoloji sistemlerini/girişimcileri destekleyecek modeller, teşvik ve destekler=start up.....)
- Tarım/Gıda piyasalarında arayışlar (ÜRETİMDE TÜKETİMDE PAZARLAMADA)....(depolama, taşıma, lojistik..) (Tüketimde değişim, teknolojik uygulamalar vb.)

**TEŞEKKÜR
'
EDERİM**

